

גזר הדין

הנקבל, תלמיד הפקולטה להנדסה, הורשע בעבירה על סעיף 29.10 לתקנון משמעת הסטודנטים של אוניברסיטת תל אביב, עבירה של התנהגות שאינה הולמת את כבוד האוניברסיטה או מעמד של תלמיד. העובדה שבבסיס ההרשעה היא שביום 10.10.23, ארבעה ימים לאחר מעשי הטבח, החטיפה וההתעללות שבוצעו ביום השביעי לאוקטובר באזור עוטף עזה על ידי מחבלי חמאס ושותפיהם, שיתף באינסטגרם פוסט שכותרתו "8 דברים אשר יש לדעת על המתרחש בפלסטין". הפרסום כלל שמונה שקפים המתייחסים בין היתר לכך שמדובר בפעולת שיחרור גדולה של הפלסטינים, הפעולה אינה התקפה אלא תגובה, התוקפים לא חדרו לישראל אלא שבו לאדמות מהן גורשו, החטופים האזרחים הישראלים החפים מפשע מכונים בשקף אסירים בעוד האסירים המורשעים הפלסטינים מכונים בני ערובה, אלימות היא מרכיב הכרחי בשחרור העם הפלסטיני, ההתקפה היא צעד חשוב להסרת המצור ושחרור עזה ופלסטין, ושלטון הרשות הפלסטינית אשר משתפת פעולה עם ישראל יתערער כתוצאה מהפעולה ההיסטורית של חמאס. באותו יום כבר היה ידוע בארץ ובעולם שהתקפת הטרור האכזרית הביאה למותם של המספר הגדול ביותר של יהודים מאז השואה והמספר הגדול ביותר של אזרחי ישראל מהקמת המדינה.

פרסום שכזה ברשתות החברתיות פגע באופן קשה מאד ברגשותיהם של חברי קהילת האוניברסיטה שהם בני משפחות החטופים, הנרצחים, הנעדרים והפצועים, חברי קהילת האוניברסיטה שהם תושבי כל הישובים שהותקפו קרקעית על ידי מחבלי חמאס בשביעי לאוקטובר ובני משפחותיהם, וכן חברי קהילת האוניברסיטה שהחמאס ושותפיו ירו עליהם טילים באותו יום ובימים שאחריו בכל אזורי מרכז ודרום מדינת ישראל. במעגל השני כל קהילת האוניברסיטה כולה נפגעה מפרסום של תלמיד אוניברסיטה שיש בו תמיכה בפעולת החמאס המגלמת שלילת קיומה של מדינת ישראל ואיתה שלילת קיומה של אוניברסיטת תל אביב. הקבילה ביקשה כי הנקבל יורחק בפועל מן הלימודים לתקופה של ארבעה סמסטרים כלומר שנתיים אקדמיות. באי כוח הנקבל ביקשו כי לא יורחק מן הלימודים. באי כוח שני הצדדים הציגו לי את הענישה בפסקי דין שונים בעלי רלוונטיות מסוימת. הם לא יכולים היו להציג בפני טווח ענישה מפסקי דין דומים

למקרה שלנו מבית הדין למשמעת של אוניברסיטת תל אביב בגלל נסיבותיו הייחודיות של המקרה הנוכחי. על ייחודיות הנסיבות וההרשעה הרחבתי בהכרעת הדין. בקצרה, אסון וטבח כפי שהתרחשו בשביעי לאוקטובר לא התרחשו מאז הקמת האוניברסיטה, והרשעה על פרסום ברשתות החברתיות היא הרשעה בנסיבות חדשות שנובעות מהתפתחות טכנולוגית וחברתית של השנים האחרונות.

בנסיבות רגילות העונש הראוי לטעמי על עבירה של התנהגות שאינה הולמת את כבוד האוניברסיטה או המעמד של תלמיד ברמת חומרה גבוהה מאד מחייבת ענישה חמורה לרבות הרחקה בפועל מן הלימודים על בסיס סעיף 30.10 לתקנון המשמעת. השגת המטרה של הגנה על קהילת האוניברסיטה גם מחייבת הרחבה של הענישה למניעת שימוש במתקני האוניברסיטה, כולל ספריות, שיכוני ומעונות סטודנטים, מתקני ספורט ומגרשי חניה, או חלק מהם, לפי סעיף 30.8 לתקנון המשמעת.

איני גוזר על הנקבל עונש הרחקה בפועל מן הלימודים וממתקני האוניברסיטה. לכך שלוש סיבות. הסיבה הראשונה היא שמשיקולים של הרתעה של סטודנטים אחרים ומניעה של התלהטות רוחות בקהילת האוניברסיטה סביב לימודי הנקבל הנוכחי, האפקטיביות הגדולה ביותר של הרחקה בפועל מן הלימודים היתה מיד לאחר הטבח ב 7.10.23 ופרסום הדברים ב 10.10.23, כאשר הרוחות בקהילת האוניברסיטה ובמדינת ישראל כולה סערו מאד, ולכל הפחות מיד עם חידוש הלימודים של סמסטר א' ב 31.12.23. אלא שסעד ביניים שנתתי ביום 24.10.23 של הרחקה בפועל ומניעת אישורים וזאת עד למתן החלטה אחרת או עד למתן פסק דין בתיק, בוטל. זאת בעקבות החלטה של ערכאת הערעור שניתנה ביום 24.11.23 בתיק דומה מנימוקים שפורטו בהחלטתה. בנוסף, הדיון בתיק זה התארך עקב אילוצים חיצוניים שונים עד לאחר סיומו של סמסטר א'. בינתיים הנקבל התחיל ללמוד עם שאר הסטודנטים והשלים את לימודי סמסטר א'. לאחר שהחיים באוניברסיטה שבו למסלול של רגיעה יחסית במערכות היחסים בין הסטודנטים, האפקטיביות של השגת מטרות אלו באמצעות הרחקה בפועל שתחל בסמסטר ב' ירדה משמעותית.

הסיבה השנייה היא שזו הפעם הראשונה בה מורשע סטודנט בדין משמעתי באוניברסיטה בעבירה זו בשל שיתוף ברשתות החברתיות. ראשוניות זו אינה מהווה פגיעה בעקרון החוקיות מסיבות שהסברתי בהכרעת הדין. יש הצדקה להרשעה בשל השתנות נסיבות החיים, הפרשנות של סעיף 29.10 לתקנון המשמעת ואופן היישום של הסעיף על נסיבות החיים החדשות, מסיבות עליהן הרחבתי בהכרעת הדין. אולם ראוי להביא שיקול זה בחשבון בשלב גזירת העונש בתיק ראשון בו נקבל הורשע בנסיבות כאלו.

הסיבה השלישית היא בקשת הסליחה וההתנצלות של הנקבל.

במהלך עדותו הציג הנקבל הסברים למשמעות הטקסטים ששיתף ולכוונותיו בעת ששיתף את הטקסט באינסטגרם. על דבריו אלו נחקר בחקירה נגדית ותשובותיו לא עלו, כמפורט בהכרעת הדין, לכדי הסבר קוהרנטי ומשכנע כי הטקסט ששיתף אינו מגלה התלהבות מאירועי השביעי לאוקטובר, אינו תומך בו ואינו תומך בפעולות אלימות כנגד אזרחי ישראל לרבות כלפי חברי קהילת האוניברסיטה. כל הפרשנויות וההסברים המפותלים האלו לא הצדיקו את הזיכוי של הנקבל כמפורט בהכרעת הדין.

בצד הסברים ופרשנויות נשאל הנקבל על ידי באי כוחו מדוע מחק את השיתוף זמן לא רב לאחר העלאתו, ותשובתו היתה:

"כי הרגשתי שאנשים לא יבינו את כוונתי מהפרסום כי הוא כתוב במילים ובשפה לא טובה, לא נכונה. אז אמרתי - טוב, אני אמחק את זה כי הניתוח שכתוב בו הוא לא תקין בעיניי, לא תקין, ואז אני מחקתי אותו."

הוא הוסיף ואמר בכמה מקומות בעדותו בחקירתו הראשית והנגדית כי הוא מתנגד לאלומות מכל סוג שהיא. כל אלו כאמור לא יכולים להביא לזיכוי אך עשויים להישקל בשלב גזר הדין.

הנקבל הוסיף בדיון במועד מאוחר יותר בפני בית הדין בדבריו בשלב הטיעונים לעונש בין היתר את האמירה הבאה:

"אז קודם כל אני מצטער לכל אחד ואחד מקהילת האוניברסיטה שנפגעו מהפרסום שלי, אני באמת לא ידעתי שאנשים ייפגעו כל כך משיתוף של פוסט באינסטגרם. אם הייתי יודע את זה אז כנראה ולא הייתי משתף את זה. ואם חוזר בי הזמן, לא הייתי משתף את זה. ואני באמת מתחרט על זה ואני מבקש מכל אחד שנפגע מהפרסום שלי, התנצלות."

יש מחלוקת בין הצדדים בשאלה האם הצער והחרטה לאחר מעשה נובעים מחזרה מלאה וכנה של הנקבל מדבריו כשלעצמם או חרטה הנובעת מתגובות חבריו לכיתה ולאוניברסיטה. ככל שהאפשרות השנייה נכונה, קשה להכריע בשאלה אם הנקבל לא רצה לפגוע בחבריו לכיתה או שלא רצה לספוג את הסנקציה החברתית מצד רבים מהם ואת הענישה המשמעתית מצד האוניברסיטה.

עדותו של הנקבל בשלב הדיון בגזר הדין כמו גם עדויות של אנשים שהכירו אותו לפני תאריך ה-7.10.23 מראות שהיה לו חשוב ללמוד באוניברסיטת תל אביב דווקא משום שבמוסד זה יוכל להכיר ישראלים ויהודים וללמוד איתם וכי בחר להשתתף בפרויקט יזמות יהודי-ערבי באוניברסיטה בו נדרש לעבוד בקבוצה קטנה עם יהודים. מנהלת במקום עבודתו בבית מלון העידה על כך שמיד לאחר ה-7.10.23 התייצב הנקבל לעבודתו וסייע יותר מעובדים אחרים בקליטת משפחות מפונים שהגיעו למלון. ניכר שהיה חשוב לנקבל לשתף פעולה עם יהודים ולמצוא דרכים לחיים משותפים וכי עשה זאת לא רק מתוך מוטיבציה שעונשו יוקל.

לשאלתי מדוע לא יפרסם הבהרה או התנצלות פומבית, הנקבל ובאי כוחו הסבירו כי לא יוכל להביע חזרה מלא מהתכנים ששיתף בצורה מפורשת ובאותה פלטפורמה בה ביצע את השיתוף, האינסטגרם, משום שהוא ומשפחתו מתגוררים במזרח ירושלים והתגובה של סביבתו לפרסום כזה שלו במועד הנוכחי יכולה להגיע לפגיעה בו ובמשפחתו.

הנקבל קיים על פי הצעת בית הדין הליך חינוכי, לפני גזירת הדין, ובאופן שאינו מותנה או מותלה ברמת הענישה שתוטל עליו בגזר הדין. תוכן הליך חינוכי זה לא יפורסם, לבקשת הנקבל ובאי כוחו. שלושת הנימוקים שפורטו לעיל, חלוף הזמן, הראשוניות של ההרשעה בשל פרסום ברשתות החברתיות והחרטה והתנצלות, הן נסיבות שאינן מאיינות את ההרשעה בביצוע עבירה בנסיבות מאד קשות וחמורות, אולם הן נסיבות מקילות לעניין הענישה.

לאור כל האמור לעיל אני פוסק לנקבל עונש של הרחקה על תנאי מהלימודים לפי סעיף 30.10 ושל הרחקה על תנאי ממתקני האוניברסיטה לפי סעיף 30.8 לתקנון האוניברסיטה. התנאי יופעל בכל מצב בו הנקבל יורשע בעבירה של התנהגות שאינה הולמת את כבוד האוניברסיטה או המעמד של תלמיד, עבירה לפי סעיף 29.10, בנסיבות דומות לאו בהן הורשע בדין. במידה ויופר התנאי יורחק הנקבל מהאוניברסיטה וממתקניה לתקופה של שני סמסטרים. התנאי יעמוד בתוקף במשך שלוש שנים ממועד מתן פסק דין זה. גזר דין זה יפורסם ללא ציון שם הנקבל.

ניתן ביום 8.5.2024 בהעדר הנקבל ובאי כוח הנקבל והקבילה.

פרופ' רון חריס

סגן הממונה על המשמעת